

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА РЕГІОНАЛІСТИКА УКРАЇНИ

рівень вищої освіти:	<u>бакалавр</u>
галузь знань:	<u>10 – Природничі науки</u>
спеціальність:	<u>106. Географія</u>
освітньо-професійна програма:	<u>Економічна та соціальна географія (блок Б)</u>
вид дисципліни:	<u>Дисципліна за вибором</u>
факультет:	<u>Геології, географії, рекреації і туризму</u>

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

“ 31 ” серпня 2020 року, протокол № 14

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Кобилін П.О. – кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Протокол від “ 25 ” серпня 2020 року № 6

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Людмила НЕМЕЦЬ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від “ 31 ” серпня 2020 року № 13

Голова методичної комісії _____

(підпис)

Олександр ЖЕМЕРОВ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Суспільно-географічна регіоналістика України» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалавра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напряму) 103 Науки про Землю, 106 Географія

освітньо-професійної програми Географія

спеціалізації Економічна та соціальна географія (блок Б)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: аналіз особливостей розвитку суспільно-географічних районів України на сучасному етапі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- розкрити теоретичні засади суспільно-географічної регіоналістики;
- проаналізувати підходи до суспільно-географічного районування України;
- розкрити суспільно-географічне положення суспільно-географічних районів України;
- проаналізувати природні умови та ресурси суспільно-географічних районів України з точки зору раціонального природокористування;
- охарактеризувати динаміку чисельності, природний та механічний рух населення, особливості його розселення, етнічного та релігійного складу, трудових ресурсів та потенціал та основні риси ринку праці суспільно-географічних районів України;
- дати загальну характеристику господарства суспільно-географічних районів України;
- проаналізувати особливості розвитку галузей промисловості, агропромислового комплексу, транспортного комплексу суспільно-географічних районів України;
- охарактеризувати проблеми та перспективи розвитку суспільно-географічних районів України.

1.3. Кількість кредитів: 4 (денна форма навчання), 5 (заочна форма навчання).

1.4. Загальна кількість годин: 120 (денна форма навчання), 150 (заочна форма навчання).

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	За вибором
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	Рік підготовки
4-й	5-й

Семестр	Семестр
7-й	9, 10-й
Лекції	Лекції
22 год.	10 год. (2 год. (9-й семестр) 8 год. (10-й семестр))
Практичні заняття	Практичні заняття
33 год.	6 год. (2 год. (9-й семестр) 4 год. (10-й семестр))
Лабораторні заняття	Лабораторні заняття
0 год.	0 год.
Самостійна робота	Самостійна робота
65 год.	134 год. (56 год. (9-й семестр) 78 год. (10-й семестр))
Індивідуальні завдання	Індивідуальні завдання
0 год.	0 год.

1.6. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

- знати основні риси і особливості суспільно-географічного положення економічних районів України, визначати сучасний стан та регіональні особливості демографічних процесів;
- виявляти закономірності розміщення та розвитку різних галузей виробничої та соціальної сфер, основні напрямки та риси різних видів зовнішніх зв'язків економічних районів України;
- характеризувати структуру господарства економічних районів України;
- вміти давати оцінку суспільно-географічного положення об'єкту, соціально-економічну оцінку природних умов;
- аналізувати компонентну і територіальну структуру галузевих і міжгалузевих комплексів,
- здійснювати комплексний суспільно-географічний аналіз економічних районів України та визначати проблеми і перспективи їх розвитку.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Суспільно-географічна характеристика Східного, Південного та Центрального макрорегіонів.

Тема 1. Суспільно-географічна регіоналістика як метод наукового пізнання.

Суспільно-географічна регіоналістика як метод наукового дослідження. Визначення основних понять: суспільно-географічне районоутворення, суспільно-географічна районологія, суспільно-географічне районознавство, суспільно-географічне

районування. Науково-пізнавальне та практичне значення районування. Види суспільно-географічного районування. Таксономічні рівні районування. Принципи, критерії, показники. Суспільно-географічного районування. Схеми регіоналізації України.

Тема 2. Суспільно-географічна характеристика Донецького суспільно-географічного району.

Склад і особливості формування території. Місце і значення району в географічному поділі праці. Спеціалізація району. Рівень економічного і соціального розвитку, його територіальна диференціація. Історичні особливості формування і розвитку господарства району.

Природно-ресурсний потенціал району. Мінеральні ресурси. Земельні ресурси. Лісові ресурси. Екологічні проблеми.

Демографічна ситуація. Рівень урбанізації території. Сільське розселення. Трудові ресурси. Регіональні ринки праці. Трудові міграції. Національний склад. Георелігійна ситуація.

Загальна характеристика господарства. Галузі спеціалізації. Характеристика промисловості. Агропромисловий комплекс району. Умови та чинники розвитку і спеціалізації. Зональні АПТК.

Соціальний комплекс району. Рівень розвитку сфери обслуговування. Культурно-освітній комплекс. Рекреаційне господарство. Туристичний комплекс, його значення.

Транспортний комплекс району. Найважливіші транспортні магістралі і вузли. Суспільно-географічні зв'язки з іншими районами України та зарубіжжям. Інвестиційна привабливість району. Проблеми та перспективи розвитку.

Тема 3. Суспільно-географічна характеристика Придніпровського суспільно-географічного району.

Склад і особливості формування території. Місце і значення району в географічному поділі праці. Спеціалізація району. Рівень економічного і соціального розвитку, його територіальна диференціація. Історичні особливості формування і розвитку господарства району.

Природно-ресурсний потенціал району. Мінеральні ресурси. Земельні ресурси. Лісові ресурси. Екологічні проблеми.

Демографічна ситуація. Рівень урбанізації території. Сільське розселення. Трудові ресурси. Регіональні ринки праці. Трудові міграції. Національний склад. Георелігійна ситуація.

Загальна характеристика господарства. Галузі спеціалізації. Характеристика промисловості. Агропромисловий комплекс району. Умови та чинники розвитку і спеціалізації. Зональні АПТК.

Соціальний комплекс району. Рівень розвитку сфери обслуговування. Культурно-освітній комплекс. Рекреаційне господарство. Туристичний комплекс, його значення.

Транспортний комплекс району. Найважливіші транспортні магістралі і вузли. Суспільно-географічні зв'язки з іншими районами України та зарубіжжям. Інвестиційна привабливість району. Проблеми та перспективи розвитку.

Тема 4. Суспільно-географічна характеристика Північно-Східного суспільно-географічного району.

Склад і особливості формування території. Місце і значення району в географічному поділі праці. Спеціалізація району. Рівень економічного і соціального розвитку, його територіальна диференціація. Історичні особливості формування і розвитку господарства району.

Природно-ресурсний потенціал району. Мінеральні ресурси. Земельні ресурси. Лісові ресурси. Екологічні проблеми.

Демографічна ситуація. Рівень урбанізації території. Сільське розселення. Трудові ресурси. Регіональні ринки праці. Трудові міграції. Національний склад. Георелігійна ситуація.

Загальна характеристика господарства. Галузі спеціалізації. Характеристика промисловості. Агропромисловий комплекс району. Умови та чинники розвитку і спеціалізації. Зональні АПТК.

Соціальний комплекс району. Рівень розвитку сфери обслуговування. Культурно-освітній комплекс. Рекреаційне господарство. Туристичний комплекс, його значення.

Транспортний комплекс району. Найважливіші транспортні магістралі і вузли. Суспільно-географічні зв'язки з іншими районами України та зарубіжжям. Інвестиційна привабливість району. Проблеми та перспективи розвитку.

Тема 5. Суспільно-географічна характеристика Причорноморського суспільно-географічного району.

Склад і особливості формування території. Місце і значення району в географічному поділі праці. Спеціалізація району. Рівень економічного і соціального розвитку, його територіальна диференціація. Історичні особливості формування і розвитку господарства району.

Природно-ресурсний потенціал району. Мінеральні ресурси. Земельні ресурси. Лісові ресурси. Екологічні проблеми.

Демографічна ситуація. Рівень урбанізації території. Сільське розселення. Трудові ресурси. Регіональні ринки праці. Трудові міграції. Національний склад. Георелігійна ситуація.

Загальна характеристика господарства. Галузі спеціалізації. Характеристика промисловості. Агропромисловий комплекс району. Умови та чинники розвитку і спеціалізації. Зональні АПТК.

Соціальний комплекс району. Рівень розвитку сфери обслуговування. Культурно-освітній комплекс. Рекреаційне господарство. Туристичний комплекс, його значення.

Транспортний комплекс району. Найважливіші транспортні магістралі і вузли. Суспільно-географічні зв'язки з іншими районами України та зарубіжжям. Інвестиційна привабливість району. Проблеми та перспективи розвитку.

Тема 6. Суспільно-географічна характеристика Центрального суспільно-географічного району.

Склад і особливості формування території. Місце і значення району в географічному поділі праці. Спеціалізація району. Рівень економічного і соціального розвитку, його територіальна диференціація. Історичні особливості формування і розвитку господарства району.

Природно-ресурсний потенціал району. Мінеральні ресурси. Земельні ресурси. Лісові ресурси. Екологічні проблеми.

Демографічна ситуація. Рівень урбанізації території. Сільське розселення. Трудові ресурси. Регіональні ринки праці. Трудові міграції. Національний склад. Георелігійна ситуація.

Загальна характеристика господарства. Галузі спеціалізації. Характеристика промисловості. Агропромисловий комплекс району. Умови та чинники розвитку і спеціалізації. Зональні АПТК.

Соціальний комплекс району. Рівень розвитку сфери обслуговування. Культурно-освітній комплекс. Рекреаційне господарство. Туристичний комплекс, його значення.

Транспортний комплекс району. Найважливіші транспортні магістралі і вузли. Суспільно-географічні зв'язки з іншими районами України та зарубіжжям. Інвестиційна привабливість району. Проблеми та перспективи розвитку.

Розділ 2. Суспільно-географічна характеристика Північного та Західного макрорегіонів.

Тема 1. Суспільно-географічна характеристика Столичного суспільно-географічного району.

Склад і особливості формування території. Місце і значення району в географічному поділі праці. Спеціалізація району. Рівень економічного і соціального розвитку, його територіальна диференціація. Історичні особливості формування і розвитку господарства району.

Природно-ресурсний потенціал району. Мінеральні ресурси. Земельні ресурси. Лісові ресурси. Екологічні проблеми.

Демографічна ситуація. Рівень урбанізації території. Сільське розселення. Трудові ресурси. Регіональні ринки праці. Трудові міграції. Національний склад. Георелігійна ситуація.

Загальна характеристика господарства. Галузі спеціалізації. Характеристика промисловості. Агропромисловий комплекс району. Умови та чинники розвитку і спеціалізації. Зональні АПТК.

Соціальний комплекс району. Рівень розвитку сфери обслуговування. Культурно-освітній комплекс. Рекреаційне господарство. Туристичний комплекс, його значення.

Транспортний комплекс району. Найважливіші транспортні магістралі і вузли. Суспільно-географічні зв'язки з іншими районами України та зарубіжжям. Інвестиційна привабливість району. Проблеми та перспективи розвитку.

Тема 2. Суспільно-географічна характеристика Карпатського суспільно-географічного району.

Склад і особливості формування території. Місце і значення району в географічному поділі праці. Спеціалізація району. Рівень економічного і соціального розвитку, його територіальна диференціація. Історичні особливості формування і розвитку господарства району.

Природно-ресурсний потенціал району. Мінеральні ресурси. Земельні ресурси. Лісові ресурси. Екологічні проблеми.

Демографічна ситуація. Рівень урбанізації території. Сільське розселення. Трудові ресурси. Регіональні ринки праці. Трудові міграції. Національний склад. Георелігійна ситуація.

Загальна характеристика господарства. Галузі спеціалізації. Характеристика промисловості. Агропромисловий комплекс району. Умови та чинники розвитку і спеціалізації. Зональні АПТК.

Соціальний комплекс району. Рівень розвитку сфери обслуговування. Культурно-освітній комплекс. Рекреаційне господарство. Туристичний комплекс, його значення.

Транспортний комплекс району. Найважливіші транспортні магістралі і вузли. Суспільно-географічні зв'язки з іншими районами України та зарубіжжям. Інвестиційна привабливість району. Проблеми та перспективи розвитку.

Тема 3. Суспільно-географічна характеристика Подільського суспільно-географічного району.

Склад і особливості формування території. Місце і значення району в географічному поділі праці. Спеціалізація району. Рівень економічного і соціального розвитку, його територіальна диференціація. Історичні особливості формування і розвитку господарства району.

Природно-ресурсний потенціал району. Мінеральні ресурси. Земельні ресурси. Лісові ресурси. Екологічні проблеми.

Демографічна ситуація. Рівень урбанізації території. Сільське розселення. Трудові ресурси. Регіональні ринки праці. Трудові міграції. Національний склад. Георелігійна ситуація.

Загальна характеристика господарства. Галузі спеціалізації. Характеристика промисловості. Агропромисловий комплекс району. Умови та чинники розвитку і спеціалізації. Зональні АПТК.

Соціальний комплекс району. Рівень розвитку сфери обслуговування. Культурно-освітній комплекс. Рекреаційне господарство. Туристичний комплекс, його значення.

Транспортний комплекс району. Найважливіші транспортні магістралі і вузли. Суспільно-географічні зв'язки з іншими районами України та зарубіжжям. Інвестиційна привабливість району. Проблеми та перспективи розвитку.

Тема 4. Суспільно-географічна характеристика Північно-Західного суспільно-географічного району.

Склад і особливості формування території. Місце і значення району в географічному поділі праці. Спеціалізація району. Рівень економічного і соціального розвитку, його територіальна диференціація. Історичні особливості формування і розвитку господарства району.

Природно-ресурсний потенціал району. Мінеральні ресурси. Земельні ресурси. Лісові ресурси. Екологічні проблеми.

Демографічна ситуація. Рівень урбанізації території. Сільське розселення. Трудові ресурси. Регіональні ринки праці. Трудові міграції. Національний склад. Георелігійна ситуація.

Загальна характеристика господарства. Галузі спеціалізації. Характеристика промисловості. Агропромисловий комплекс району. Умови та чинники розвитку і спеціалізації. Зональні АПТК.

Соціальний комплекс району. Рівень розвитку сфери обслуговування. Культурно-освітній комплекс. Рекреаційне господарство. Туристичний комплекс, його значення.

Транспортний комплекс району. Найважливіші транспортні магістралі і вузли. Суспільно-географічні зв'язки з іншими районами України та зарубіжжям. Інвестиційна привабливість району. Проблеми та перспективи розвитку.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1 Суспільно-географічна характеристика Західного економічного макрорайону України												
Тема 1. Суспільно-географічна регіоналістика як метод наукового пізнання.	11	2	2			7	14	0,5	0,5			13
Тема 2. Суспільно-географічна характеристика Донецького суспільно-географічного району	12	2	4			6	16	1	1			14
Тема 3. Суспільно-географічна характеристика Придніпровського суспільно-географічного району	12	2	4			6	15	1	1			13
Тема 4. Суспільно-географічна характеристика Північно-Східного суспільно-географічного району	13	2	4			7	13,5	1	0,5			12
Тема 5. Суспільно-географічна характеристика Причорноморського суспільно-географічного району	12	2	3			7	13,5	1	0,5			12
Тема 6. Суспільно-	10	1	3			6	15	0,5	0,5			14

географічна характеристика Центрального суспільно-географічного району												
Поточний контроль №1	1	1					1	1				
Разом за розділом 1	71	12	20			39	88	6	4			78
Розділ 2 Суспільно-географічна характеристика Південного та Східного економічних макрорайонів України												
Тема 1. Суспільно-географічна характеристика Столичного суспільно-географічного району	12	2	4			6	15,5	1	0,5			14
Теми 2. Суспільно-географічна характеристика Карпатського суспільно-географічного району	12	2	4			6	14,5	1	0,5			13
Теми 3. Суспільно-географічна характеристика Подільського суспільно-географічного району	12	2	3			7	15	0,5	0,5			14
Теми 4. Суспільно-географічна характеристика Північно-Західного суспільно-географічного району	11	2	2			7	16	0,5	0,5			15
Разом за розділом 2	47	8	13			26	61	3	2			56
Заліковий контроль	2	2					1	1				
Усього годин	120	22	33			65	150	10	6			134

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Регіоналізація території України	2
2	Комплексний суспільно-географічний аналіз Донецького суспільно-географічного району	4
3	Комплексний суспільно-географічний аналіз Придніпровського суспільно-географічного району	4
4	Комплексний суспільно-географічний аналіз Північно-Східного суспільно-географічного району.	4
5	Комплексний суспільно-географічний аналіз Причорноморського суспільно-географічного району.	3
6	Комплексний суспільно-географічний аналіз Центрального суспільно-географічного району	3
7	Комплексний суспільно-географічний аналіз Столичного суспільно-географічного району	4
8	Комплексний суспільно-географічний аналіз Карпатського суспільно-географічного району	4
9	Комплексний суспільно-географічний аналіз Подільського суспільно-географічного району	3
10	Комплексний суспільно-географічний аналіз Північно-Західного суспільно-географічного району	2
	Разом	33

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Опрацювати матеріал за темою: «Суспільно-географічна регіоналістика як метод наукового пізнання»:	7
2.	Опрацювати матеріал за темою: «Суспільно-географічна характеристика Донецького суспільно-географічного району»	6
3.	Опрацювати матеріал за темою: «Суспільно-географічна характеристика Придніпровського суспільно-географічного району»	6
4.	Опрацювати матеріал за темою: «Суспільно-географічна характеристика Північно-Східного суспільно-географічного району»	7
5.	Опрацювати матеріал за темою: «Суспільно-географічна характеристика Причорноморського суспільно-географічного району»	7
6.	Опрацювати матеріал за темою: «Суспільно-географічна характеристика Центрального суспільно-географічного району»	6
7.	Опрацювати матеріал за темою: «Суспільно-географічна характеристика Столичного суспільно-географічного району»	6
8.	Опрацювати матеріал за темою: «Суспільно-географічна характеристика Карпатського суспільно-географічного району»	6
9.	Опрацювати матеріал за темою: «Суспільно-географічна характеристика Подільського суспільно-географічного району»	7
10.	Опрацювати матеріал за темою: «Суспільно-географічна характеристика Північно-Західного суспільно-географічного району»	7
	Разом	65

6. Індивідуальні завдання (Програмою не передбачено)

7. Методи контролю

1. Перевірка виконання практичних робіт.
2. Поточна контрольна робота
3. Опитування по закінченню виконання практичних робіт
4. Підсумковий заліковий контроль

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання (7-й семестр)													Залікова робота)	Сума
Розділ 1						Розділ 2				Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	20	-	60		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4					

T1, T2, T3, T4, T5 – теми розділів

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Практична робота – 4 бали:

- виконання практичних завдань – 4 бали;

Контрольна робота – 20 балів:

- завдання на встановлення відповідності – 5 балів;
- завдання на позначення об'єктів на географічній карті – 5 балів;
- завдання на надання коротких відповідей – 4 балів;
- питання, що передбачають розгорнуті відповіді – 6 балів.

Залікова робота – 40 балів:

- завдання на встановлення послідовності – 5 балів;
- завдання на надання коротких відповідей – 5 балів;
- завдання на встановлення відповідності – 5 балів;
- завдання на позначення об'єктів на географічній карті – 10 балів;
- заповнення таблиці – 5 балів;
- питання, що передбачають розгорнуті відповіді – 10 бали.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	

1-49	не зараховано
------	---------------

9. Рекомендована література

Основна література

1. Барановський М.О. Економічна та соціальна географія України: реальний сектор економіки / М.О. Барановський [Текст] : навч. посіб. / Барановський М. О. ; Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. – Ніжин : Лисенко М. М., 2018.
2. Вирченко П.А. Робочий зошит для семінарсько-практичних занять з курсу «Суспільно-географічне районування України» - 3-ше видання перероблене / П.А. Вирченко. – Харків: ФОП В.В. Петров, 2017. – 64 с.
3. Вирченко П.А. Рабочая тетрадь для семинарско-практических занятий по курсу «Общественно-географическое районирование Украины» (для иностранных студентов) – 2-ое издание / П.А. Вирченко.– Харьков: ФОП Грицак С.Ю., 2015. – 60 с.
4. Мартусенко І.В., Погрішук Б.В. Регіональна економіка: підручник. – Тернопіль: Крок, 2015
5. Мезенцева Н.І. Економічна та соціальна географія України. Районна частина [Електронний підручник] / Мезенцева Н.І., Мезенцев К.В. – К. : КНУ імені Тараса Шевченка, 2008.
6. Мезенцева Н.І. Суспільно-географічне районування України / Н.І. Мезенцева. – К., 2002.
7. Нємець Л.М. Економічна і соціальна географія України : навчальний посібник / Л.М. Нємець, П.А. Вирченко, Ю.Ю. Сільченко. – Харків: ФОП Грицак С.Ю., 2014.
8. Стешенко В. Демографічні перспективи України до 2026 року / НАН України; Інститут економіки / Стешенко В., Рудницький О., Хомра О., Стефановський А. – К., 1999.
9. Суспільна географія. Основи теорії / Укладач В.І. Єфименко. – К. : Шлях, 2006.
10. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії / О. Г. Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2001.
11. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : підручник для студ. географ. спеціальностей вищих навч. закладів / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2009.
12. Шаблій О.І. Соціально-економічна географія України: Навчальний посібник / О.І. Шаблій. –Львів: Світ, 2000.
13. Шаблій О.І. Основи суспільної географії : підручник для вузів / Олег Іванович Шаблій. – Львів: Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 2012.

Допоміжна література

1. Дністрянський М.С. Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики / М.С. Дністрянський. – Львів, 2006.
2. Доценко А.І. Регіональне розселення в Україні: стан та прогноз / Доценко А.І., Зінич В.Т. та ін. – К., 2007.

3. Масляк П.О. Географія України / П.О. Масляк. – К., 2000.
4. Немец Л.Н. Устойчивое развитие: социально-географические аспекты (на примере Украины) / Л.Н. Немец. – Харьков, 2003.
5. Пістун М.Д. Регіональна політика в Україні: суспільно-географічний аспект / Пістун М.Д., Мезенцев К.В., Тьорло В.О. – К., 2004.
6. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку / За ред. З.С. Варналія. – К., 2005.
7. Статистичний щорічник України за 2019 рік : статистичний щорічник / [за редакцією О.Г. Осауленка]. – К., 2020.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Економіка України. Політико-економічний журнал. Режим доступу: <http://www.economukraine.com.ua/>
2. Державна служба зайнятості. Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>
3. Державна служба статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство інфраструктури України. Режим доступу: <http://www.mtu.gov.ua/>
6. Міністерство розвитку громад та територій України. Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua>